

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cîsnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 31 Iulie st. v.

Am doră adese-ori să scim, dacă dl Coloman Tisza 'și-a făcut ori nu vre-o idee lămurită despre rezultatele firesci ale politicei sale.

Ori-și-ce politică se întemeiază pe putere, și, în ultima analiză, e condusă de intențiunea premeditată de a determina pe oameni să între în vederile noastre și de a nu lăsa să se organizeze o a doua putere alături de aceea, de care dispunem noi.

La aceasta se pricepe dl Tisza.

Principele Bismarck ține prea mult la menținerea păcii europene și se folosește de puterea imperului german spre a impune în Europa pacea, de care el are atât de multă trebuință în politica internă a imperului.

Aceasta o scie dl Tisza, scie, prin urmare, că dispune deocamdată de toți gendarmii din regatul ungar, de întreaga armată de honveđi, ba chiar de întreaga armată comună, cum a dispus a bună-oară în Croația: de aceea se impune și dispune după placul seu.

E foarte comodă această politică, și ar fi totodată și foarte înțeleaptă, dacă noi Românii a bună-oară am fi nise oameni tot atât de nechibzuți ca Maghiarii și tot atât de înclinați a ceda primelor impulsii.

Ce minunat ar fi, de exemplu, și ce bine 'i-ar veni dlui Tisza la socoteală, dacă noi, sub presiunea împregiurărilor, ne-am perde în cele din urmă răbdarea și am începe să conspirăm și să organizăm masele române pentru o acțiune violentă, ca să-i dăm guvernului pretext de a ne strivi acum, când ne poate. Nu-i facem dlui Tisza această mulțumire, ci mai virtos ne dăm silința de a propaga spiritul de ordine, de supunere către autoritățile publice și de alipire către Dinastie și de a organiza masele, ca să dispunem de ele atunci, când dlui Tisza îi va fi mai dragă lumea, pentru-ca să-l facem să înțeleagă, că politică va să dăcă a dispune cu înțelepciune de putere și că aici în Ardeal noi menținem ordinea socială și numai noi putem să-i facem patriei servicii în fața situațiilor mai grele ca cea de astăzi.

E lucru ușor să tai și să spânzuri, când stai sub ocrotirea sutelor de mii de baionete, dar omul înțelept se gândește, că poate să vină un timp, când nu va mai pute dispune de aceste baionete, și dl Tisza ar trebui să se întrebe în fiecare zi: Ce se va întâmpla oare în Ardeal, când ar fi să sosească un asemenea timp?!

Atunci desigur, că ar veni dl Tisza la noi, ca să ne întrebe foarte prietenește, care sînt condițiunile, în care ne putem angagia să-i punem la dispozițiune masele române; poate însă, e chiar foarte probabil, că vom fi siliți să-i răspundem: Acum e prea târziu, căci nu mai dispunem nici noi de ele!

Acum ar trebui să o facă, pe când buna înțelegere s'ar pute stabili în condițiuni mai ușoare.

În loc de aceasta dl Tisza își dă toată silința de a omori unul câte unul pe oamenii cu oare-care trecere, pe care 'i-a avut între noi, și de a sporii contingentul intransigenților.

Cu ce s'a ales dl Gáll, că s'a pus în conflict cu sentimentul public al Românilor, cu ce s'a ales Părintele Episcop Mețianu, cu ce s'au ales toți aceia, care s'au apropiat cu încredere de guvern? Cu aceea, că au devenit cel puțin pe un timp oare-care imposibili, și că vor trebui să facă în mod cu atât mai hotărît front contra guvernului, care 'i-a insultat prin modul, în care 'i-a tratat, dacă mai aspiră la oare-care însemnătate în viața publică a țerii.

Dar' de aceasta ne bucurăm. E foarte bine să scie toți Românii, că dela actualul guvern nu trebuie să aștepte nici un bine, și că numai așa își vor pute asigura în țeara aceasta o pozițiune potrivită cu aspirațiunile lor legitime, dacă se vor prezenta strîns uniți, unul pentru toți și toți pentru unul.

Domnii Gáll și Szerb, Părintele Mețianu, și toți aceia, care s'au despărțit de noi, trebuie să simtă, că nici guvernul nu le dă decât importanța, pe care o au în virtutea stimei și a iubirii, de care se bucură în mijlocul nostru și că nimic nu poate să-i despăgubească pentru pierderea trecerii, pe care au avut-o la noi. Ear' trecerea aceasta trebuia neapărat s'o peardă, dacă n'au putut să realizeze nici un succes prin apropierea lor de guvern.

Pe când noi ne plângem, că sîntem administrați și judecați de oameni, care nu cunosc limba noastră, nu înțeleg interesele noastre și nu pot, chiar nici dacă ar voi, să țină seamă de firea noastră românească, tinerii nostri trebuie să-și părăsească țeara, ca să-și câștige pâinea de toate zilele, ear' puținilor Români, cari au mai rămas prin funcțiuni de stat, le este oprit contactul cu frații lor, chiar cu familiile lor, și dacă nu vor să se înstrăineze de neamul lor, sînt permutați de parte de pământul locuit de Români, în ținuturi slovacese ori maghiare.

Astfel se sporesce mereu contingentul oamenilor, care te uresc, când le vorbești de putința unei apropieri între noi și Maghiarii, și-ți aruncă în față cuvîntul de trădător, dacă voiesci să le areți, că interesele noastre de conservare naționale cer să căutăm a ajunge la bună înțelegere cu națiunea maghiară.

Astăzi n'au nici o importanță acești oameni, pentru-că nu le este priincios timpul; atunci însă, când vorba va fi să ajungem la înțelegerea mult dorită, vom afla pe acești oameni puși de-a curmezișul în calea noastră, și cine scie, dacă nu o vom păți și noi cu ei, cum au pățit-o amicii guvernului cu noi.

Nu ne îndoim, că acești amici ai guvernului, au fost conduși de cele mai bune intențiuni, și că îndeosebi ei sperau, că prin politica ce au inaugurat, vor pute

pune capăt stării de lucruri, care sporesce contingentul elementelor intransigente. Vorba e însă, că, ori-și-cât de bine intenționată, această politică a fost greșită.

Tinerii nostri emigrează și acum în România, funcționarii nostri de stat, trimiși în exil, nu s'au întors nici acum. Chiar dl Pușcariu, unul dintre matadorii partidului „guvernamental“, are un fecior în România; dl Beleş are un frate, Părintele Mețianu deasemenea ar trebui să-și trimită feciorii, dacă n'ar fi purtat de grije, ca să le asigureze altfel pâinea de toate zilele potrivit cu exigențele lor legitime. Ear' cât pentru funcționarii surghiuniți, chiar acum a fost sporit numărul lor cu cei mai inofensivi oameni. Funcționari judecătorești, care nici că vorbesc macar cu destulă lesnire limba maghiară, au fost ridicați din ținuturi curat românești și trimiși în ținuturi maghiare, ear' în locul lor au venit oameni, care nu știu românește. Avem cu totul doi profesori ordinari pe la scoli secundare întreținute de stat, unul în Fiume, ear' altul, doctorul Lucaciu, permutat acum la Losoncz. În vremea aceasta tinerimea noastră se bălăbănește cu profesori, care o iau în batjocură.

Toate aceste se petrec acum, și înțelepții nostri „moderați“ n'au putut și nu pot să le înlătureze.

Când stai acum de vorbă cu ei, încep să-ți spună, că de! dl Tisza e puternic, că poate să facă tot ceea-ce voesece, că coroana ne-a sacrificat pe noi Românii, că sîntem părăsiți de toată lumea, că nu ne rămâne decât să implorăm grația celor puternici.

Ei! prea înțelept este!

Ați implorat grația și cu ce v'ați ales?!

De grație nu se dă nimic în lumea aceasta! — Curtea nu are nici să susțină, nici să sacrifice pe nimeni! — Noi înșine să ne susținem, noi înșine să ne ne sacrificăm: să ne prezentăm numai bine încheși, și ori cât de puternic ar fi dl Tisza, se va gândi de trei ori mai înainte de a tăia în carnea noastră, cum taie, când exilează pe frații nostri.

Taie acum, fiindcă ne crede slabi pe noi, și slabi ne crede, pentru-că ne vede neorientați asupra scopurilor ce urmărim, și dacă se sporesc în mijlocul nostru elementele intransigente, vină este în mare parte a elementelor „prea înțelepte“, mai pre sus de toate însă a dlui Tisza, care n'a știut profita de ocaziune, ca să ne țină desbinați, ci a omorît pe oamenii, care au făcut opintirea de a ne desbina.

Revistă politică.

Sibiu, 31 Iulie st. v.

Ovreeii din România ear' încep a se obrăznicii, ceea-ce se adevărește prin o depeșă a „Agenței Havas“. În urma acesteia lordul Salisbury se fi primit în zilele trecute o deputațiune de Israeliti veniți a cere intervenirea puterilor, care au semnat tratatul din Berlin, pentru a pune capăt persecuțiilor, de care

Ovreeii ar fi victime în România. Lordul Salisbury răspunde deputațiunii, că Anglia de sigur nu se desinteresează de această cestiune și el regretă procedurile Românilor în privința Ovreeilor; cu toate aceste cestiunea e delicată și guvernul englez va face numai ceea-ce va pute face.

E evident, că Ovreeii din România dimpreună cu „Alianța israelită“ au pus la cale aceste denunțări, și din împregiurarea, că Ovreeii se adresează tocmai la acea putere, care în congresul din Berlin a dovedit suprema rea voință față cu România, se poate deduce, că aci mai lucrează încă și o mână ascunsă cu intențiunea, de a face presiune asupra României în fața convențiilor comerciale, ce va ave a le încheia în curînd.

„Telegraphul“ din București spune, că cu trei zile înainte de a sosi depeșa „Agenței Havas“ a apărut în capitala României un diar ovreesc, care între altele dăse, că după informațiunile ce le are, poate anunța, că timpul nu e depărtat, și că în curînd se va vedea o dreptate și pentru acești oameni atât de muncitori și atât de prigoniți de guvernul român. În vederea acesteia „Telegraphul“ trage atențiunea guvernului asupra articolului din codul penal privitor la înalta trădare, provocându-l a pedepsi pe trădătorii și apoi sfîrșește astfel:

„Îndemnăm dar' pe guvern să nu adaste nici un minut; îndemnăm justiția țerii să se siseze de criminali. Ovreeii străini, cari au urdit în umbră o conspirațiune în contra țerii, cari culeg prin țeară tot felul de calumnii pentru a le da drept fapte comise în contra Ovreeilor — să fie imediat dați afară din țeară. Ovreeii-români, cari „sînt fericiți a pute anunța“ că în curînd se vor începe represaliile puterilor străine, să fie dați judecării și pedepsiți, precum legea o cere. Ear' puterilor străine, care vor cuteza să se amestece în afacerile noastre interne, care vor voi să ne forțeze a da drepturi Ovreeilor de a cumpăra pământuri și de a exploata pe țerenii români, li se poate totdeauna răspunde, că în momentul chiar când un guvern, ori-care va fi el, va cuteza a face aceasta, în acel moment un măcel groaznic va mânji România. Să nu uite străinii că Țeara românească e mică, dar' că fiii acestei țeri știu a muri pentru neafirmarea sa.“

Alegerile din Franția s'au început într'un mod foarte turbulent. Urmand invitării unor amici ai sei din Lyon, dl Ferry a sosit altăieri în capitala Franței de Sud. Atât la sosirea lui la gară, cât și pe strade, înaintea hotelului, unde a descălecat și înaintea localului, unde avea să se țină banchetul, s'au fost adunat o mulțime de oameni, care întimpinară pe ministrul-president de odinioară cu strigări dușmănoase, sbierături și fluerături. Voind aderenții dlui Ferry să împedecă aceste, s'au născut tot felul de bătăi și încercături, încât în sfîrșit a trebuit să intervină poliția spre a restabili ordinea.

Cu privire la cestiunea afghană se scriu din St.-Petersburg următoarele:

„Răsboiul diplomatic al Rusiei cu Anglia va intra într'o nouă fasă. Prin cercurile diplomatice, această cestiune se consideră ca un ce cronic și în fond ocupațiunea guvernului rus nu este alta decât exclusiv militară. Sînt luate absolut toate dispozițiunile pentru a impresura hotarele afgane cu forțe suficiente pentru ori-ce anumite împregiurări. Ori-și-cine înțelege aci, că marchisul de Salisbury nu poate lua absolut nici o rezoluțiune hotărîtoare în cestiunea afghană, ceea-ce cu toate acestea nu demonstrează de loc ca dorința sa să nu fie diametralmente opusă. Pregătirile și organizarea forțelor militare pentru a lua o hotărîre oare-care în ajunul

alegerilor, pot să devină fatale pentru actualul cabinet britanic, pe când din altă parte nici nu poate consimți guvernul actual englez să primească propunerile ruse, căci asemenea fapt ar demonstra în ochii alegătorilor slăbiciunea Angliei. Conduita sa șovăitoare nu-i permite altceva, decât a rosti mereu nise discursuri sonore, în care se amintesc despre unirea eternă cu Rusia, despre progres și interesele omenirii, etc. Telegraful și diarele oficioase din altă parte liniștesc opinia publică prin a o ține în curentul îngrijirilor guvernului de a pregăti pentru ori-ce eventualitate forțele militare indispensabile pentru apărarea Indienilor. Această politică de înșelăciune, precum serie diarul „Novosti” întâmpină din partea guvernului rus o indiferență rece, dar calculată, Rusia nu-și va schimba pentru aceasta modul sau de a lucra în cestiunea afgană. Aci sunt gata de a întâmpina asemenea tot felul de sciri diplomatice de senzație, de discursuri parlamentare dușmane și de atacuri de presă engleze; șgomotul condeielor acestei preze nu vor pute atinge Rusia, deoarece aceasta șcie că cele scrise nu sunt făcute decât ca simplă reclamă electorală. În realitate, cestiunea afgană nu se va isprăvi printr-o rezoluțiune oarecare, până-ce alegerile nu vor stabili sau răsturna definitiv actualul cabinet englez. Eată în scurt situațiunea de față a afacerilor afgane; această situațiune va dura, precum se crede, până-ce guvernul afgan nu se va încerca a o schimba printr'un fapt neașteptat, însă foarte posibil. Fantasile afgane sunt în mâinile Englezilor, cari singure pot menține focul ce arde sub cenușă, sau a-l scormoni și a face dintr-o schînteie să se aprindă un ade-verat incendiu. Din partea Rușilor sunt date ordine de a întrebuița armele numai în cas de provocațiuni din partea Afghanilor“.

Correspondență particulară a „Tribunei“.

Cohalm, 29 Iulie. 1885.

Onorată Redacțiune!

Cohalmul nostru pare că este urșit a fi scena tuturor nedreptăților, neregularităților și ilegalităților.

Pe terenul economic lupte preste lupte fără-ca cei de sus să facă o pace stabilă; pe terenul bisericesc și școlar lupte, fără-ca autoritățile competente cu bunăvoință să intervină în interesul școlii și bisericii.

Satrapii celor de sus din interese personale dispun de soarta poporului după placul și arbitriul lor.

Deocamdată să ne ocupăm numai de cele bisericesci și școlare.

Avem în Cohalm un administrator protopopesc. S'a făcut încă din Noemvrie anult recut alegerea de protopresbiter, a fost ales, dar' alegerea f'u nulificată, actul cel mai principal ce a făcut ven. consistor pentru Cohalm. Am creșut că această nulificare va face pe dl administrator să-și schimbe purtarea sa greșită, să apuce pe o cale mai dreaptă, să fie mai viguros cu toate cele ce se țin de biserică și școală, ca apoi cu ocașia noiei alegeri să fie reales, din convingere, ear' nu la poruncă și de teamă.

Un act principal în viața bisericească s'a făcut în anul acesta în întreaga eparchie. Actul alegerilor de comitete și epitropii parohiale și protopresbiterale precum și alegerea sinodului eparchial.

Resultatul alegerilor parohiale în comuna Cohalm îl ilustrează protestul ce urmează mai la vale. Procedura dlui administrator asemenea. Acest protest este o oglindă fidelă a respectului ce-l are numitul domn pentru parohia și funcțiunea, ce îi este încredințată.

Eată-l:

„Venerabil consistor archidieceșan!

„Circularul ven. consistor archidieceșan publicat în „Telegraful român“ nr. 152, provoacă toate oficiile protopresbiterale, ca pe basa „Statutului organic și regulamentelor în vigoare“ să dispună constituirea sinoadelor, comitetelor și epitropiilor parohiale, comitetelor și epitropiilor protopresbiterale.

„În comuna Cohalm, reședința administratorului protopopesc, care este și paroch local, „Statutul organic, regulamentele în vigoare“ și circulara consistorială au fost batjocorite în modul cel mai nedemn, ceea-ce mă șiesce a face:

„Protest

„pentru următoarele:

„1. Conșemnarea membrilor sinodului parohial (§ reg. congr. 1878 și § 6 Stat. org.) nu s'a făcut, prin urmare liste nu există și cu toate acestea sunt șigur, că ven. consistor 'i-se vor trimite listele.

„2. Comitete și epitropie bisericească, (p. IV din circular) nu s'a făcut, și sunt conșinș, că numai de teama punctului V al circularului, care ar fi școs pe oamenii șervili ai d-lui administrator din acel comitet.

„În 17 Februarie, după șevșșirea sf. liturgii, dl administrator șpune credincioșilor ce erau de față în biserică, că să primească de membri în sinodul protopresbiteral pe dl Ioan Buzea, ca ordinar și pe gojmanul Bucur Borcoman, ca membru *ad hoc* pentru actul alegerii protopresbiterului. La aceasta fratele celui dintâiu membru, șice: „pot fi“ și actul alegerii e gata.

„Aceasta este contra alin. 3, punct 9 al circulariei, resp. contra § 40 din „Statutul organic“.

„În 24 Februarie se aleg tot în biserică, tot după terminarea sf. liturgii și tot pe calapodul din punctul precedent, doi deputați pentru sinodul eparchial și anume în porșoana d-lui St. Iosif și pare-mi-se dl Șandru. Părintele administrator propune, că aceștia trebeu aleși și cei de față aprobă prin tăcere. § 91 alin. e precum și circulara sunt numită șpune clar, că alegerea se face nominală sau șecretă și aclamarea n'are loc.

„Atât la prima alegere cât și la a doua, este necesitate imperioasă de listele alegătorilor, de protocol șubșemnat de președinte, notar și bărbați de încredere, pentru actul verifiării. Aceștea însă aci nu s'au făcut și ori unde s'ar presenta astfel de acte, șunt false, de aceea rog pe ven. consistor să binevoască a nulifica aceste denumiri și a ordona, ca alegerile să se facă pe calea legii, și ca pe basa acestor abusuri să nu se comită și alte abusuri, și totodată a trage la răspundere pe cei puși pentru observarea și apărarea legilor bisericesci și cari fără nici o șfeală le calcă dela a până la z, ca în cazul de față“.

„Cohalm, 3 Martie 1885“.

Acest protest șubșemnat de trei membri ai sinodului parohial, a fost înaintat dlui administrator prin următoarea cerere:

„Onorat oficiu protopresbiteral!

„Alăturat sub '/. înaintez protestul relativ la alegerile cerute de circulara consistorială Nr. 6261 plen. cu rugarea, ca on. oficiu protopresbiteral să binevoiască a-l așterne ven. consistor archidieceșan.

„Cohalm, 4 Martie 1885.

„George Lungu.“

La această cerere dl administrator dă următoarea rezoluțiune:

„Present. 4 Martie 1885“ „Nr. 139.“

„După-ce alăturatul protest s'a adus după expirarea termenului șprescis de lege în ceea-ce priveșce alegerile efectuate în sinoadele parohiale, afară de aceea e pornit de un individ, care încă până acum nu s'a declarat de membru al parohiei gr.-or. din Cohalm și nu-l șcie nimene cărei biserici sau confesiuni aparține, așa protestului alăturat nu 'i-se dă loc și nici că se poate înainta pe calea oficiului protopopesc la ven. consistor archidieceșan.

„Cohalm, 4 Martie 1885.

„N. D. Mircea

„adm. prot.“

Apoi, d-le Redactor, § 16 al Stat. Organic șice că termenul de recurs este 14 șile.

Șcim apoi că șuia înșplinirii actului, ori în alte cauze șuia predării unei hotărâri nu se șocotesce, și tot așa șuia a 14-a dacă e și de șerbătoare sau Duminecă nu se ia în șocoteală.

Șciind aceștea și dl adm. ca jurist de 3 ani, numai numărând șilele în calindăr a făcut eroare. Șau în necaz a numărât una de două ori șau n'a vășut că cea din urmă era șerisă cu roșu.

Ceea-ce se atinge de „un individ, care nu s'a declarat de membru al bisericii gr.-or. din Cohalm și nu șcie nimeni etc.“ — este ceva ridicol. Individul de care vorbeșce, este nășcut în Cohalm, părinții îi șunt gr.-or.; toate extrasele ce 'i-a trebuit, fi șunt date de dl administrator, este cununit de dl adm. în biserica gr.-or. din Cohalm, a funcționat în anul trecut la restaurarea comitetului parohial ca bărbat de încredere și a votat în rind cu dl adm. și d-sa nu șcie de ce biserică și confesie se ține?! Ce minune?! Dar' la școp.

Protestul s'a expedit în 4 Martie, pentru-ca să nu se peardă termenul, prin poștă la vener. consistor, unde s'a înșlodat pentru a nu mai eși la lumină.

Nici o mișcare până acum nu s'a făcut și nu șciu cum se va fi prezentat bărbatul de încredere ales de? și trimis la Șighșoara cu voturile date deputaților șinodali de?! Nu șciu ce liste și ce protocol, din ce ședință și de cine șcrise și șubșcrise s'au trimis ven. consistor și la adunarea din Șighșoară?!

Cum oare s'a verifiât alegerea membrilor sinodului protopresbiteral?

Șântem în ajunul alegerii de protopresbiter. Cum oare șa vor pute presenta acei membri la vot? și votând, ce valoare vor avē acele voturi?

Nu este oare aceasta o călcare de lege? Nu este oare compunerea listelor și facerea pro-

toloului, la înștinerec o falsificare de acte publice?

A fost rugat vener. consistor să nu lase, ca pe basa acelor abusuri să se comită și alte abusuri, căci cum am pute numi votarea asupra membrilor șinodali eparchiali și protopresbiterali prin listele membrilor șinodului parohial, liste cari nu s'au făcut. Venerabilul consistor înșș tace, ceea-ce va să șică, că șonșimte cu aceste ilegalități.

Dar', pas înainte, și biserica noastră gr.-or. din Cohalm în curēnd va dispăre, precum amenință a dispăre și școala confesională tot din procedura necorectă și neinteresată a dlui administrator.

Ne-am făcut datoria, am cercat și acasă și la locurile competente ajutor. Pașii ne-au fost zadarnici, dar' și urmășile acestui protecționism, neinteresări funeste vor fi.

Vē rog, dle Redactor, a primi aceste rinduri în știm. dvoastre diar, că poate vor veni la urechile Excelenței Șale, care ne va da mână de ajutor, șau dacă nu, va șei lumea cine poartă vina nefericirilor ce înșdurăm și ruinei, ce amenință biserica și școala noastră. Gelu.

Ecouri din România.

Spre a se înșvedera progresul înștrășnării Românilor de dincolo de Carpați decătră Maghiari, reproducem aici pentru importanța sa șimptomatică următoarea „Cronică“ din „Românul“:

Admirăm șilnic activitatea colegilor noștri, diaristii unguri din întreaga coroană a șfântului Ștefan. Nici chiar în Anglia, 'ba nici chiar în Statele-Unite diarismul nu se poate mândri cu nise luptători, cari să ajungă măcar la vășful mustășilor bunilor și gentlemenilor noștri amici de peste munți.

A răspunde la atacurile preșei germane, și în șpecial la acelea ale preșei prusiane și șaxone din Dresda; a discuta — înșjurând, fără înșdoială — cu șiarele vieneșe dualismul și cestiunea reînșorii pactului fundamental; a lumina (terminul e ultrapolitic) presa franceză și presa engleză în ceea-ce priveșce extraordinarele aptitudini ale poporului maghiar; în fine, a șonșacra coloane maghiarășării, celei în patru unghiuri trîmbițate, — toate aceste șarcini și grele înșletniciri, n'au fost și nu șunt de ajuns colegilor noștri de preste munți.

Cam după primăvară, cestiunile române ocapă fără exagerare locul de căpeteniă în presa maghiară. Ca și în cāntec:

Român ici, Român colea,
Român pretutîndea!

par a șice amicii noștri cu un ton care, v'ășigur, e departe de a fi acela al veseliei și al mulțumirii.

Fie cât de puțin înșemnată cestiunea, nobila preșă maghiară, cu ștăruința ce *cabulșpesce* a-i șonșacra, o face de o importanță capitală. În cestiunea porcilor dela Steinbruch — în care permis fie-ne a șpune amicilor noștri, că au făcut-o prea de oaiă —, în cestiunea părueșelor dela frontarii, și în alte multe asemenea cestiuni, presa maghiară a șcris și discutat cu atâta abundență, încât n'a rămas porc la Steinbruch, nici vameș

Foița „Tribunei“.

Blăștēm de mamă.

Legendă poporală,
de George Coșbuc.
(Urmare.)

VI.

Și Lenuța cât ce-ntră
În șat, mult se minună,
Căci erau toate șchimbate
Toate de jale șfărmate,
Dar' mai mult s'a minunat
Când acasă c'a așlat
Porțile ștricate, rele,
De puteai șări prin ele,
Ștaulul ștricat și gol,
Earba mare prin ocol.
Ea șermana aștepta,
Că frații vor alerga
În prag a o 'ntimpina,
Dar' nimeni nu s'a ivit:
Constantin n'a fi venit.
Ea la ușă se răpede,
Ușă încuiată-o vede;

Deci începe ca să bată
În cea ușă încuiată:
„Lasă-mē, māmucă, lasă,
„Lasă-mē să întru-n casă,
„Că îți șunt iubita fată,
„Lenuța cea-ndepărtată!“
Măsa din casă, plāngēnd,
O alungă blăștēmānd:
„Dute-n foc și-n câte rele
„N'amări șilele mele,
„Mute-n foc, te du d'aci
„Și nu mē batjocor!“ —
„Treii feciori eu am avut,
„Pe toți trei 'i-am pus sub lut,
„Pe toți trei 'i-am pus sub glie,
„Șfântul Dumneșeu sē-i șcie!
„Ear' Lenuța, șcuppa-mi fată,
„Măritată-i, măritată,
„Într'o feară depărtată:
„N'oiu vedē-o nici odată!
„Înșș fie blăștēmāt
„Cine o a 'ndepărtat!“
Dar' Lenuța nu-nceta,
Tot bătea și se ruga
„Lasă-mē să întru, lasă!“
Și, măsa cu greu o lasă,

Și, pe șcaun o punea
Și la dîșna cum privia,
Pe Lenuța-o cunoscea.
„Draga mea și-a marli floare:
„Nu mē 'nered, că tu ești oare?
„Oh, că nice n'am visat,
„Că te-oiu mai vedē vr'odat!“
Și plāngēnd, Lena șpunea
Câte-a mai șuferit ea:
„A dat șfântul Dumneșeu
„Multe boale și mult rău
„Și-au murit feciorii mei
„Și-am rămas fără de ei!
„Măcar tu, șcuppa mea fată,
„De nu erai măritată
„Într'o feară-ndepărtată! . . .
„Mi-ar fi traiul mai ușor
„Și 'mi-aș mai uita de dor;
„Tu m'ai ajuta pe mine,
„Eu m'aș bucura de tine!
„Dar' sē fie blăștēmāt
„Cine 'mi te-a-ndepărtat:
„Pāmēntul sē nu-l primească,
„Tērna sē nu-l mai voească,
„Lutu-afară sē-l ișbească!“
Lenuța se-nșiora,

Reci fiori o 'mpresora
Și cu glas rupt cuvēnta:
„Veđi, măicată-ai blăștēmāt
„Și blăștēmul s'a legat! —
„Constantine, Constantine,
„Cum m'ai amăgit pe mine
„Ca să plec pe drum cu tine!“
Și șpunea măicuții șale
Cum a venit ea pe cale,
Cum Constantin o aduse
Și câte mai câte-i șpuse.
Lena-atunci sē 'nșiora
Și cum șta cum așcultă,
Lacrēmile-o înșneca,
Trupu 'ntreg fi tremura
Minșile-i se tulbura,
Fruntea i se înșnora,
Pe Lenuța șăruta
Și 'i-a șis cu glas înșfrānt:
„Haid', Lenuța la mormēm
„Haid, Lenuța, să grābim
„La morminte 'n cîntirim!“

(Va urma.)

la graniță, ale căror dosare de pasiv și activ se nu fi fost studiate la infinit.

Dar' când cu sgomotele nimirii în calitate de ministru austro-ungar la București a ilustratului nemeș maghiarisor, comitele, sau cum s'ar dice groful Teleki (Șandor, Istvan sau Ioj), ce mai fuse!

Atunci, „Kolosvári Közlöny” discută cestiunea cu atâte amănunte, încât până și modul de a bate din pinteni și de a-și sbârli mustățile ale grofului Teleki fu studiat; ear' efectele acestui mod de a se prezenta în saloanele și ulițele Bucureștilor, fură ridicate la ceruri. Teleki avea să maghiariseze România, începând cu capitala și servindu-se cu aste două instrumente de înaltă diplomație maghiară: pintenii cismelor și mustățile chipului.

Acum pe lângă convențiune și lungile discuțiuni, la cari ea dă nascere, diaristii unguri mai au o altă pacoste, pe care mult ocupații nostrii colegi au tot dreptul să o găsească anostă, nevrednică de înalta lor menire de civilisatori ai Orientului, și atât de precupețescă, încât un hangiu elvețian s'ar crede înjosit făcând-o.

Și această pacoste este: 1. expozițiunea dela Pesta; 2. părăsirea stațiunilor de băi din Ungaria decătă obișnuinții lor vizitatori, cari în alți ani versau proteste banii cu grămada pentru a cumpăra „papríkás”-ul, „csárdás”-ul și gentilețele maghiare și cari, anul acesta, au cam încetat-o cu dusul peste munți.

Expozițiunea dela Pesta! Uf! ce năpaste! trebuie să-și dică adesea ștergându-și sudorile diaristii sfântului Ștefan, după-ce s'afîrșesc dilnicele articole de reclamă răbufnitoare pentru expozițiunea lor națională.

Credeau, socotiau amicii nostri în nemărginitele lor iluziuni, că are să se ridice Apusul să vie la Pesta; că Englezii au să năvălească orbesce la Pesta, că sute și chiar mii de Americani, cari pleacă ca la hagiăle în Europa pe fie-care an, au să tragă țintă în capitala Ungariei.

Primăria orașului, ați maghiar și acum două sute de ani turcesc, trebuie să fi luat măsură pentru facerea de corturi și barace de scânduri, în așteptarea acestei nenumărate mulțimi.

Și acum... o! miserie și groaznică desilusiune; primar, birjar, hangiu și diarism cântă unii mai duos decăt alții, pe toate limbile pe jalnicul

0 page, o mon beau page,
Ne vois-tu rien venir?!

N'auze, ca greul pământului! strigă lumii până când răgușesc bieții diaristi maghiari, căroră, nici vorbă, patriotismul le comandă să strige. Și de două luni răspunsul nu e alt-ceva, decăt ecoul care pleacă bizător din insula Marguerita la băile turcesci dela Buda, și de acolo pe podul făcut de nu știu care Englez dincoace pe cheiul din fața otelului nemeș „Königin von England.”

Nimeni, nimeni, nimeni! Pe ici pe colea câte un călător apusean, care pleacă a doua zi, sau câte un Român, care după-ce a vădut secțiunea consacrată „articolelor de exportat în România” pricepe politeța Ungurilor, *il la leur brâle*, adevă li-o întoarce, și pleacă în aceeași zi la Viena.

Desperați, știți ce au propus acum diaristii din Budapesta ca ultimă măsură și ultimă speranță pentru chiamarea străinilor la expozițiune? Trimiterea de ordine la consuli Austro-Ungariei, și obligarea acestora a face propagandă eficace pentru expozițiune. Altfel nu mai merge.

Dar', — și aci e aci!!! — aceste ordine nu se vor duce stăruitoare și repetite decăt... ghi-ciți unde?... în România. Să aducem pe Români! La Pesta cu ori-ce preț! va fi losinka consacrată. S'ar crede că fără noi, expozițiunea perde cea mai frumoasă a sa podoabă.

Să vie Români! răcesce desperat primarul, care măsură cu spaimă groaznicul *fiasco* al expozițiunii; trimiteți-ne pe Români! scriu cu înferbentă cerneală cei mai mari ai guvernului din Pesta; fără Români, am pățit-o! demonștră diaristii.

Mai încet, *messeigneurs*!! luați-o mai domol; Români! desigur nu merită.

Ni cet excès d'honneur, ni cette indignité.

Și apoi, dacă am veni la expozițiunea dela Pesta și prin urmare am fi pe acolo unul din factorii de prosperitate și de bune *gesefturi* ale expozițiunii, cum ați face pe rari străini apuseni, cari au dat cu praștia prin Pesta, să înțeleagă următorul lucru: diceți, adevă dați să se înțeleagă prin diare că fără Români — „Pester Lloyd”

adauge și pe Sârbi și pe Bulgari — expozițiunea face fiasco, și tot d-voastre expuneți în secțiunile acestei amărâte expozițiuni, sub eticheta „articole de exportat în România,” nise obiecte, pe cari Asociațiunea internațională și Savorgnan de Brazza le duc în centrul Africei sălbaticelor de acolo... Cum să înțeleagă străinul dișele și faptele domniilor-voastre?...

O! logică maghiară, cum ți-ai perdut sărita!?

Ori-cum ar fi, cetitorii „Românului” de prin diferitele orașe ale României, când vor fi, pe uliță, la plimbare, în piață sau ori unde, trași de mână de vre-un necunoscut, care va începe să le vorbească cu foc de frumșețile expozițiunii din Pesta, de calitățile reconfortante și... etc. etc. ale papricășului, de pitorescul pantalonilor de până lungi de un cot, dar' lați de doi ai țeranilor unguri, de poesia îmbătătoare a ciardașului și de alte multe mândreți maghiare, — când vor auzi toate aceste, rugăm pe cetitorii „Românului” să nu se mire, ci să compătimească pe bietul necunoscut, care ți-a strămutat fălcile lăudând atracțiunile expozițiunii din Pesta. Să-l compătimească, căci face aceasta „din ordin superior;” e funcționar al consulatului austro-ungar, și „Pester Lloyd” ți-a poruncit să faci propagandă, să adimească pe Români și să-ți expediiască la Pesta, căci altmintreli nu merge.

Mă înșel, nobili confrăți, sau ați buclarisit-o!!!

Gion.

Cronică.

„Romänische Revue” conține în numărul seu, care va apăre la 15 August n. următoarele: 1. *Legea maghiară de naționalitate*. 2. *Întimpinarea revistei „Romänische Revue”*. 3. *Revistă*. 4. *Cronică*. 5. *Georgiu Barițiu* (Un jumătate secol din viața unui politic român în Ungaria). 6. *Literatura română în Germania*. Un repertor, (continuare) de L. V. F. 7. *Pădureanca*, novellă dela sate de Ioan Slavici. Tradusă din limba română de Mite Kremnitz (continuare). 8. *„Fântâna Blandusiei”* de V. Alexandri. Poem dramatic în trei acte. Tradus din limba română de Edgard v. Herz. (continuare). 9. *Literatură și artă*.

Concurs. La institutul regesc din Văcz, în care se cresc surdo-muți, e vacantă o fundațiune destinată anume pentru Transilvăneni, spre a cărei ocupare se deschide concurs. Concursul are să fie instruit cu următoarele documente:

1. Carte de botez sau de nascere, din care să se vadă că respectivul surdo-mut ori surdo-mută nu e mai tânăr, de 8 nici mai bătrân de 10 ani.

2. Atestatul medical, că a fost vaccinat cu succes.

3. Opiniunea medicului cercual ori comitatens, scrisă pe coala tipărită, ce se poate procura de-adreptul dela direcțiunea institutului regesc pentru surdo-muți din Văcz, ca răspuns la întrebările cuprinse în coala aceea. Dacă opiniunea aceasta după intrarea elevului în institut s'ar afla neadeverată, elevul se va retrimite la părinți, ori la tutorii sei.

4. Arătarea despre starea familiei și a averii extradată decătă oficiul competent.

Concursul instruit astfel este a se subșterne încoace până în 31. August a. c. st. n. inclusiv.

Blaj, în 8 August 1885.

Ordinariatul metropolitan
gr-cat. de Alba-Iulia.

Himen. Dl Constantin Davidescu, inginer din România, cu domnișoara Sevastia Murășan, fiica dlui Iacob Murășan din Brașov, își vor sârba cununia la 16 August n. în biserică sfîntei treimi din Brașov (cetate.)

S'au întărit statutele reuniunii pompierilor voluntari din Mercuria.

Noul diar român proiectat a se redigea în Cluj — precum ne spune „Kronstädter Zeitung” va apăre la 15 Septemvrie n. a. c. sub redacțiunea dlui Grigorie Moldován.

Din Covasina (com. Aradului) ni se scrie: „Omor înfiorător s'a săvîrșit în comuna noastră Covasina la 28 Iulie (9 August) seara la 10¹/₂ oare. Victima omorului a fost bravul notar român Teodor Pop, — care mergînd în diua sus amintită cu fiică-sa la câmp pentru a-și strînge bucatele sale — venind cătră casă din cucuruz, ca un trăs-nit s'a auzit o pușcătură — avînd de scop a curma vieța notarului, — ce însă n'a succés; ucigașul nu s'a mulțumit cu aceasta, ci l'a luat la pîndă pe notarul. Mergînd notarul la arendator, care ședea preste drum atât de cuartirul notarial, cât și de casa comună, pentru a-i enara intențiunea și conjurarea făcută în contra lui, la 9¹/₂ oare voind a merge cătră

casă, s'a auzit earăși o pușcătură. Pușcătura însă nu s'a slobođit. Întrebînd notarul, că cine e? de odată s'a slobođit altă pușcătură, care la moment ți-a curmat vieța. Notarul a cădut la pămînt inundat în sînge, 12 gloanțe ți-au străbătut inima, lăsînd în doliu pe fiul seu și două fete. La acest cas înfiorător a fost present fiul seu Virgiliu, jurist de anul al III-lea, care luînd în goană pe ucigaș, l'a prins, însă fiind numai singur ți-a succés ucigașului să scape. Tînărul luînd pușca, pe care a scăpat-o ucigașul, ți-a dat în cap, spîrgîndu-ți capul. Dimineța venind gendararii, ucigașul deținut a fost predat judecătoriei. Ce se atinge de defunct ca funcționar, fie amintit, că însuși solgăbirăul a diș, că a perdat în el pe unul dintre cei mai bravi și conșciențioși notari, care în restimp de 5 ani, a adus comuna în cea mai bună ordine, curățînd-o de datorii enorme, cu cari au fost îngreunați atât singuratici, cât și comuna ca corporațiune. Durare! însă tocmai conșciențioșității sale față cu oficiul a cădut victimă. Nu știu, până când decurg tot așa asemenea lucruri, cari sînt la ordinea dișei în comuna noastră.”

Congresul bisericesc sêrbesc. Extragem din o curespondență din numărul de ieri a diarului „Nemzet” următoarele: „La Sârbi fiind limba și religiunea una, ei formează nu numai în respectul bisericesc și scolar, ci și în cel politic o falangă masivă. Acele fracțiuni puține la număr, pe care le formează în această falangă cei moderați, sînt atât de modeste, încât abia se observă. Între astfel de împregiurări atât deputații lor bisericesci, cât și conducătorii lor politici, sînt de aceea, a căror carte evangelică acreditată o formează exclusiv numai expectorările diarului „Zastava”. Cu aceste mii de mijloace ce le stau la dispoziție lucră deja de luni întregi de dimineța până seara; ocupă terenul pretutindeni, îi adună pe votisanți cu o disciplină admirabilă, și-ți controlează; cu privilegiul festivităților, a adunărilor de popor și a despărțirilor îi însuflețesc, cu un cuvînt necurmat renasc eticesce partidul ultraist”. Așa scrie un Maghiar că fac Sêrbii!

Bieții Ciangăi dimpregiurul Panciovei, anume cei din comuna Hertelendyalva prelîngă multe năcazuri ce au de a suferi, au fost sbiciuiți dișele aceste și de o furtună cu grindină în mărimea unui ou de găină.

Reforma administrațiunii. „Nemzet” spune că consiliul ministerial dela 9 l. c. n. s'a ocupat cu reforma administrativă. E vorba despre reforma legii comunale și a municipiilor, care învalvă dispoziții privitoare la poziția comiților-supremi. Proiectele de lege se vor supune desbaterii proximei sesiuni dietale.

Din Abrud primesce diarul „Brassó” o serie de scrisori subscrise de un „Ara n y m o s ó”. În scrisoarea a III din nr. 92 se vorbește despre postul vacant de subjude dela judecătoria cercuală din Abrud. Eată ce se dice în această scrisoare: „Reposând fostul subjude dela judecătoria reg. de aci, e mare interesul: cine va fi următorul lui? Opiniunea publică de aci se declară pentru notarul Emil Pap stimat de toți, un bărbat de o vieță nepetată, calificat, muncitor și cu familie; dar' — fiindcă e Român — în era de acum dășmănoasă Românilor, așa se vede că nu meritul, ci protecțiunea va învinge, cu toate că chiar pentru-ca să le astupăm gura naționalităților văierătoare, ar trebui să aplicăm pe toți membrii lor apți de serviciul public, pentru-ca prin aceasta să-ți facem mai accesibili. Dar' de altă parte ar fi timpul ca să se pună odată capăt protecțiunii, care foarte adeseori desconsideră puterile cele mai frumoașe. Și în cazul present ar fi o mare considerare a preferii sau pe adiunctul trimis aci, pentru meritele tălului seu, sau pe concurentul din Sibiu, față cu un funcționar vechiu! Vom vedea cine va câștiga!” Am reprodus aceste din diarul maghiar „Brassó”, fără a dișe ceva din parte-ne.

Reuniunea honveđilor ți-a amănat ține-nerea adunării de constituire pe 22 Octomvrie. Adunarea avea să se țină în 22 August, dar' considerînd că mulți membri din Ardeal ai reuniunii nu vor pute merge, avînd să iee parte la adunarea cultur-egylet-ului din Cluj, comitetul reuniunii s'a simțit îndemnat a amăna diua adunării de constituire.

Statua lui George Lazar în București. Dl Georgescu, sculptorul nostru bine cunoscut scrie „L'Indépendance Roumaine”, s'a întors în țeară, după-ce a săvîrșit în Italia statua lui George Lazar. Se așteaptă statua în două luni la București.

Scoala de silvicultură din România e înființată numai de doi ani și deja se bucură de o frumoasă reputație, dice „Cultivatorul” din București continuînd astfel:

„Auzim în adevăr, că guvernul din Bulgaria s'a adresat la noi, spre a trimite elevi bulgari, ca să urmeze cursurile acestei școli și să facă cu elevii nostri lucrări practice relative la exploatațiunea pădurilor.

„La școala forestieră dela Nancy se trimit elevi străini din diferite țeri; astfel acolo se găseșc împreună cu elevi francezi, Englezi, Belgieni, Iaponizi, Ruși și de câțiva ani și Români. „De doi ani înființînd și noi școala noastră de păduri, ne vom scuti a mai trimite acolo elevi; cu cei ce ți-am trimis până acum acolo, vom pute să ne preparăm și noi pe ai nostri.

„Este o bună instituțiune de a ne emancipa și de a corêspunde mai bine intereselor noastre pădărăresci, care au fost desconsiderate până acum. Ea va fi încă, după cum avem proba astădi, un focar de cultura pădurilor și pentru popoarele mai înapoiate din Orient. Pentru aceasta trebuie să ne felicităm de atențiunea, ce se dă instituțiunilor noastre când sînt folositoare. Ele ne vor ridica și prin noi înșine, și prin considerațiunea vecinilor, de a fi aceea ce trebuie să fim în Orient.

„Școala forestieră din Nancy s'a ridicat prin buna ei conducere și prin considerațiunea țărilor, care ți-au trimis fiii lor acolo, spre a se alimenta de cunoscînțele luminate ale științei.

„Să ne ținem și noi în cercul nostru, la nivelul națiunilor civilisate.”

Din porturile române. Din Constanța i-se scrie „Românului” că de când cu taxele impuse mărfurilor de proveniență franceză, portul nu mai vede nici un vas francez venind în apele sale. Afară de vaporul englez, care își petrece vara acolo, de bricul „Mircea” și de vre-o câteva corăbii cu pânze grecesci și de un singur vapor al companiei Freissinet din Marsilia, de vre-o lună alte vase nu au mai intrat în portul Constanța.

Colonia austro-ungară din București va da un mare banchet la 6 August, cu ocaziunea aniversării a 55-a a născerii Împăratului Francisc Iosif I.

Comisiunea antifloxerică din România a decis, ca vișele de vie, care nu sînt cu totul stricate de filoxeră, să nu se distrugă, ci să fie tratate cu naftalină. Ea a mai hotărît să iee în desbatere raportul d-lui Dr. Brîndză și să determine articolele, care pot propaga filoxera și al căror import urmează să fie oprit.

Sfărîmată de mașină. O copilă din comuna Oniceni, din România, în etate de 14 ani, pe când se afla sus pe batoza de treerat grâu, din nebagare de seamă a cădut în valul mașinei, care ți-a rupt piciorul drept dela coapsă, sfărîmându-l în mai multe bucăți; ear' piciorul stîng i l'a fracturat foarte grav, și îndată copilă a și încetat din viață.

Noutăți militare din România. Reproducem din „Revista Armatei” următoarele sciri militare: O comisiune se ocupă cu alegerea unui loc favorabil în Dobrogea, pentru instalarea hergheliei armatei — aflată acum la Nucet. O comisiune se ocupă cu reorganizarea pompierilor, a căror situație actuală pare a reclama multe îmbunătățiri. Comisiunea care în luna trecută a prelucrat reglementele milițienilor, a fost din nou convocată de minister pentru a se ocupa mai în detaliu de legea de avansare a lor; credem că pentru gradul de sublocotenent, ar fi de ajuns dacă s'ar cere numai reglementele tactice. Regimentul 4 de roșiori nu s'a creat la 1 Iulie după cum se proiectase; e dorit însă, ca divisia independentă prevădută în legea comandamentelor să fie cu o di mai înainte constituită și pusă în condițiuni de a-și începe și urma instrucția sa superioară. Pyrotechnia armatei va fi în curînd dotată cu nouă mașini și nouă clădiri, după un anumit plan făcut de o comisiune specială.

Episcopul rom-cat. din Oradea-mare Ștefan Lipovniczky e greu morbos. Medicii nu mai nutresc nici o speranță la însănătoșarea lui.

Posta ultimă.

Viena, 11 August n. Ministrul de externe, contele Kálnoky, a plecat spre Varzin la principele Bismarck.

Salzburg, 11 August n. Împăratul german a sosit. De seară se va ține în hotelul „Europa” un dineu de curte.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI.”

Budapesta, 12 August n. Jude la curiă se va numi secretarul de stat în ministerul de interne, Szentgyörgyi.

Oradea-mare, 12 August n. Episcopul Lipovniczky a răposat.

Berlin, 12 August n. Kálnoky a sosit aci.

Marsilia, 12 August n. Ieri au fost 39 casuri de moarte de choleră.

Director: **Ioan Slavici.**

Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar**

